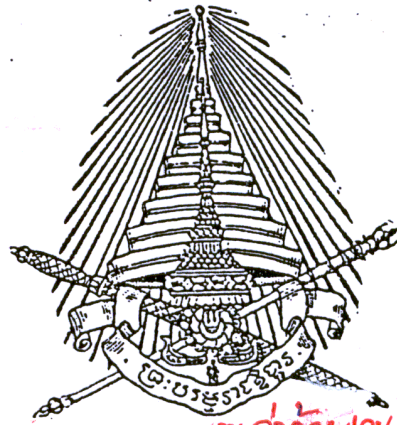

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๔๗

ยกเลิกโดย พ.ร.บ.ว่าด้วยการแก้ไข พ.ร.บ.-๒๕๖๗

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

พุทธศักราช ๒๕๖๗

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗)

อนุวัติจากทรงตั้ง

อาทิตยทิพอาภา

เจ้าพระยาบรมราช

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๘

เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

เล่ม ๕๒ หน้า ๔๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๕

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า เป็นการสมควรที่จะ
วางหลักกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพื่อทำ
กิจการอันเป็นสาธารณูปโภคหรือทำการเหมืองแร่ ให้เหมาะ
สมแก่กาลสมัย

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นต้นไป ให้
ยกเลิกบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ภาคที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัติ
จัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ บท
บัญญัติมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติการทำเหมืองแร่ พุทธ
ศักราช ๒๔๖๑ และบทบัญญัติในกฎหมายอื่นใดซึ่งแย้งกับ
บทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ส่วนบทบัญญัติมาตรา ๑๒๒ และ ๑๕๖ แห่งพระราช
บัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔

เล่ม ๕๒ หน้า ๕๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘

ให้มีแผนที่หรือแผนผังแสดงเขตต์ทรัพย์สินที่เวนคืน
อย่างชัดเจนไว้ ท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
และให้ถือว่าแผนที่หรือแผนผังนั้นเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระ
ราชบัญญัตินั้น

เขตต์ที่ดินนั้นต้องปักหลักหมายเขตต์ไว้ โดยชัดเจน
ก่อนที่จะออกพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ นอกจากที่จะต้องโฆษณาในราชกิจจานุเบกษา
แล้ว ท่านให้เจ้าหน้าที่มอบสำเนาอันแท้จริงแห่งพระราช
กฤษฎีกาและพระราชบัญญัติดังกล่าวในมาตรา ๖ และ ๘
พร้อมทั้งแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา และพระราชบัญญัติ
นั้น ๆ ไว้ ณ สถานที่เหล่านี้ คือ

ก. ที่ทำการเจ้าหน้าที่

ข. ที่ทำการข้าหลวงประจำจังหวัดซึ่งทรัพย์สินที่ต้อง
เวนคืนนั้นตั้งอยู่

ค. ที่ว่าการอำเภอ หรือหออทะเบียนที่ดิน (ถ้าหากมี)
ในตำบลซึ่งทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้นตั้งอยู่

สำเนาพระราชกฤษฎีกาและพระราชบัญญัติและแผนที่
ซึ่งมอบไว้นั้น ให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูได้ โดยไม่คิดมูลค่า

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๕๓

มาตรา ๑๐ นับตั้งแต่วันโฆษณาพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ดังกล่าวมาในมาตรา ๘ ในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป กรรมสิทธิในทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้นตกมาเป็นของเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่จะมีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้ต่อเมื่อได้ ใช้จ่ายเงินหรือวางเงินค่าทำขวัญแล้ว ตามที่บัญญัติไว้ในมาตราต่อไป

ตั้งแต่วันโฆษณาพระราชบัญญัติในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ท่านว่าบรรดาการจำนองบุริมสิทธิ หรือทรัพย์สินสิทธิ ซึ่งมีอยู่ในส่วนอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเวนคืนนั้น เป็นอันสิ้นสุดลง แต่สิทธิของผู้รับประโยชน์ ในการที่จะได้รับชดใช้จากเงินค่าทำขวัญ (ถ้าหากมี) นั้นยังคงมีอยู่ แต่ผู้รับประโยชน์ จะต้องร้องขอรับชำระจากเงินค่าทำขวัญนั้นภายในหนึ่งเดือน นับตั้งแต่วันที่ ได้รับแจ้งความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔ หรือถ้าเงินค่าทำขวัญนั้นให้แก่เจ้าของทรัพย์สินในวันใดภายหลัง ก็ต้องร้องขอเสียก่อนวันนั้น

ตั้งแต่วันโฆษณาพระราชบัญญัติในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ถ้าผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นโอนสิทธิให้แก่บุคคลภายนอก บุคคลภายนอกนั้นจะมีสิทธิที่จะเรียกร้องได้ก็แต่เฉพาะเงินค่าทำขวัญเท่านั้น

หมวด ๒

เงินค่าทำขวัญ

มาตรา ๑๑ เงินค่าทำขวัญนั้น ท่านให้กำหนดให้แก่

(๑) เจ้าของที่ดินที่ต้องเวนคืน

(๒) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่รื้อถอนไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ในที่ดินนั้นในวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ หรือได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลัง โดยได้รับอนุญาตพิเศษจากเจ้าหน้าที่

(๓) ผู้เช่าที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างในที่ดินที่ต้องเวนคืน แต่การเช่านั้น ต้องมีหลักฐานแสดงต่อเจ้าหน้าที่เป็นหนังสือ และได้ทำไว้ก่อนที่ออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ หรือได้ทำขึ้นภายหลังวันนั้นโดยได้รับอนุญาตพิเศษ และการเช่านั้นยังไม่ระงับไปในวันหรือก่อนวันที่เจ้าหน้าที่ได้เข้าครอบครองที่ดิน โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น แต่เงินค่าทำขวัญในการเช่านี้พึงกำหนดให้ณะเหาะที่ผู้เช่าได้เสียหายจริง ๆ โดยเหตุที่ต้องออกจากที่ดินหรือบ้านเรือนก่อนสัญญาเช่าระงับ

(๔) เจ้าของต้นไม้ ยืนต้นซึ่งขึ้นอยู่ในที่ดินในวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ หรือปลูกขึ้นภายหลัง โดยได้รับอนุญาตพิเศษ

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๕๕

(๕) เจ้าของโรงเรือน หรือ สิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอนได้ ซึ่งอยู่ในที่ดินในวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ แต่เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างที่รื้อถอนได้นั้น ต้อง ไม่เป็นผู้ที่จำต้องรื้อถอนสิ่งเหล่านั้นไป เมื่อเพียงแต่ได้รับ แจ้งความของเจ้าของที่ดิน แต่เงินค่าทำขวัญดังกล่าวใน อนุมาตรา ๕ นี้พึงกำหนดให้เฉพาะค่ารื้อถอนโรงเรือนสิ่งปลูก สร้างรวมทั้งค่าปลูกสร้างใหม่ด้วย

(๖) บุคคลผู้เสียสิทธิในการใช้ทาง หรือสิทธิใน การวางท่อน้ำ ท่อระบายน้ำ สายไฟฟ้า หรือสิ่งอื่นซึ่งคล้าย กันผ่านที่ดินซึ่งต้องเวนคืน ตามมาตรา ๑๓๔๕ หรือ ๑๓๕๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อบุคคลเช่นว่านั้น ได้ให้ค่าทดแทนในการที่ได้ใช้สิทธินั้น ๆ แก่เจ้าของที่ดิน ไปแล้ว

มาตรา ๑๒ เมื่อต้องเวนคืนโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง แต่เพียงส่วนหนึ่ง เจ้าของจะร้องขอให้เวนคืนส่วนที่ยัง เหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่ได้นั้นด้วยก็ได้

เมื่อมีข้อพิพาทกัน ท่านให้ตั้งอนุญาโตตุลาการดังที่ได้ บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘

มาตรา ๑๓ เนื่องจากการที่เวนคืนที่ดิน ถ้าเนื้อที่ดินแปลงใดที่เหลืออยู่นั้นน้อยกว่าร้อยละยี่สิบตารางเมตรหรือด้านใดด้านหนึ่งต่ำกว่า ๑๐ เมตร เจ้าของจะร้องขอให้เวนคืนที่ดินนั้นหมดทั้งแปลงก็ได้ แต่ที่ดินที่เหลือนั้นต้องไม่ติดต่อกับพื้นเดียวกับที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของเดียวกัน

มาตรา ๑๔ เงินค่าทำขวัญที่จะให้แก่เจ้าของตามมาตรา ๑๑ นั้น ถ้าไม่มีบทบัญญัติเป็นพิเศษในพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะนับใดเป็นเฉพาะแล้ว ให้กำหนดเท่าราคาทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนในวันที่ออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ ตามราคาซื้อขายกันในตลาด โดยต้องไม่คิดหักจำนวนเงินที่จะต้องชดเชยแก่ผู้รับประโยชน์ตามมาตรา ๑๐ วรรค ๒ และตามพฤติการณ์พิเศษเป็นเรื่อง ๆ ไป

ถ้าต้องเวนคืนทรัพย์สินแต่เพียงส่วนหนึ่ง และส่วนที่เหลือนั้นต้องลดน้อยถอยราคาลง ให้กำหนดเงินค่าทำขวัญให้เฉพาะสำหรับส่วนที่เหลืออันลดน้อยถอยราคานั้นด้วย

ถ้าเจ้าของอยู่ในที่ดินหรือโรงเรือนซึ่งต้องเวนคืนนั้นก็ดี หรือประกอบการค้าขายหรือการงานอันชอบด้วยกฎหมายอยู่ในที่ดินหรือโรงเรือนนั้นก็ดี ให้กำหนดเงินค่าทำขวัญให้สำหรับ

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๕๗

การเสียหายจริงๆ (ถ้าหากมี) ที่ผู้ขึ้นได้รับในการที่ต้องออกจากที่ดินหรือโรงเรือนนั้นด้วย

มาตรา ๑๕ ถ้าการงานหรือกิจการอย่างใดที่ทำไปในการเวนคืนได้กระทำให้ทรัพย์สินที่เหล้อยู่ขึ้นมีราคาสูงขึ้นเป็นพิเศษในขณะนั้นไซ้ ท่านให้เอาราคาที่สูงขึ้นนั้นหักกับเงินค่าทำขวัญ

แต่ทั้งนี้มิให้ถือว่าราคาทรัพย์สินที่ทวีขึ้นนั้น สูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทำขวัญ เพื่อจะให้เจ้าของทรัพย์สินต้องกลับใช้เงินให้อีก

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้คิดเงินค่าทำขวัญสำหรับราคาที่ดินที่สูงขึ้นเพราะทรัพย์สินเหล่านี้ คือ

(๑) โรงเรือนหรือสิ่งที่เพิ่มเติมการเพาะปลูกหรือการทำให้ที่เจริญขึ้นหรือการเช่า ซึ่งได้ทำขึ้นภายหลังวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ โดยมีได้รับอนุญาตพิเศษจากเจ้าหน้าที่ เว้นแต่การทำนาหรือการทำสวนตามที่จัดทำอยู่ตามปกติ

(๒) โรงเรือนหรือสิ่งที่เพิ่มเติม การเพาะปลูก หรือการทำให้ที่เจริญขึ้น หรือการเช่า ซึ่งปรากฏว่าได้ทำขึ้น

เล่ม ๕๒ หน้า ๕๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘

ก่อนวันออกพระราชกฤษฎีกาตามความในมาตรา ๖ โดยอุบาย
น้อยนล เพื่อประสงค์ที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญ

หมวด ๓

วิธีเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

- แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ
(ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๔๘๐

* มาตรา ๑๗ ภายในกำหนดสามเดือนนับตั้งแต่วันประกาศ
พระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แล้ว และเมื่อเจ้า
หน้าที่ร้องขอรัฐบาลจะได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง หรือ
หลายคณะ ให้มีจำนวนกรรมการคณะหนึ่งสามคนคนหนึ่ง
เป็นพนักงานของเจ้าหน้าที่ อีกสองคนเป็นพนักงานกระทรวง
มหาดไทย หรือกระทรวงเศรษฐกิจ หรือกระทรวงการคลัง
แล้วแต่จะเห็นเป็นการสมควร

คณะกรรมการนี้ให้มีหน้าที่ตรวจที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์
อย่างอื่นอันต้องเวนคืน และพยายามไกล่เกลี่ยให้ตกลงกัน
ในเรื่องจำนวนเงินค่าทำขวัญ

นามกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์และตำบลท้องที่ซึ่ง
กรรมการจะออกไปกระทำการตามหน้าที่นั้น ให้โฆษณาใน
ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘ เมื่อได้รับสำเนาพระราชบัญญัติเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์แล้ว ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดและนาย

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๕๕

อำเภอดำเนินการให้กำนันผู้ใหญ่บ้านประกาศให้ราษฎรในเขตต์
ที่ที่เกี่ยวข้องให้ทราบข้อความในพระราชบัญญัตินั้น และ
จัดการโฆษณาให้ทราบ โดยวิธีใดอื่นอีกเท่าที่จะทำได้ ให้
เจ้าพนักงานปกครองท้องที่ปิดประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ดิน
โรงเรียน หรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งต้องเวนคืน และส่งประกาศ
แจ้งความให้แก่บรรดาบุคคลผู้มีสิทธิได้เงินค่าทำขวัญหรือรับ
ชำระเงินจากค่าทำขวัญตามมาตรา ๑๑ หรือมาตรา ๑๐ วรรค
๒ แห่งพระราชบัญญัติซึ่งเจ้าพนักงานทราบได้จากทะเบียน
ที่ดินหรือจากทางอื่นโดยส่งประกาศแจ้งความให้บุคคลดังกล่าว
แล้วนั่นเอง หรือโดยทางจดหมายลงทะเบียนไปรษณีย์
และเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ที่จะต้องแจ้งให้บุคคลนั้น ๆ
ทราบด้วยว่า จะต้องเสนอคำขอร้องต่อกรรมการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ในเวลาที่มาตรวจ

มาตรา ๑๕ กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องแจ้ง
ความล่วงหน้าให้อำเภอทราบถึงวันที่จะมาตรวจอย่างน้อยหนึ่ง
เดือน และเจ้าพนักงานปกครองท้องที่ที่ต้องแจ้งวันที่กำหนด
นั้นให้ราษฎรในท้องที่ทราบทั่วกัน ให้เจ้าพนักงานปกครอง
ท้องที่แจ้งแก่บุคคลผู้ซึ่งอ้างว่ามีสิทธิหรือประโยชน์ในส่วนใด
ส่วนหนึ่งแห่งทรัพย์สินอันต้องเวนคืนให้ไปอยู่ด้วยตนเอง

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘

ในเวลาตรวจ หรือให้ผู้แทนไปเพื่อแจ้งการขอร้องของตน
ต่อกรรมการ

ผู้ที่มาเองไม่ได้หรือจะให้ผู้อื่นมาแทนไม่ได้นั้น ต้อง
ทำเป็นเรื่องราว ขึ้นต่อที่ว่าการอำเภอ ก่อนวันที่กรรมการมา
ตรวจ

มาตรา ๒๐ เมื่อถึงวันกำหนดนัด ให้กรรมการเวนคืน
อสังหาริมทรัพย์ชี้แจง ต่อหน้าผู้ที่ เกี่ยวข้องหรือ ต่อหน้าผู้
แทนให้ชัดเจนเท่าที่จะทำได้ว่าทรัพย์สินใดบ้าง ซึ่งต้องการ
เวนคืนและมีกำหนดเขตต์เพียงใด ในกรณีที่หลักเขตต์
ทำลายหรือสูญหาย ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
จัดการให้มีหลักเขตต์เสียใหม่

กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องรับพิจารณาคำขอร้อง
ทั้งที่เป็นหนังสือหรือด้วยวาจา ทั้งต้องพิจารณาเรื่องราวซึ่ง
มีผู้ยื่นไว้ต่ออำเภอตามความในมาตรา ๑๕ วรรคสุดท้ายด้วย

เมื่อมีข้อพิพาท กัน ด้วย เรื่องกรรมสิทธิใน ทรัพย์สินอัน
ต้องเวนคืนหรือด้วยเรื่องสิทธิอื่น ๆ ซึ่งทำให้บุคคลชอบที่จะ
เรียกเงินค่าทำขวัญได้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ
พยายามไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทนั้นให้เป็นที่ตกลงกันเสีย.

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๑

ให้กรรมการทำบัญชีรายชื่อผู้ที่อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
อันต้องเวนคืน กับบัญชีรายชื่อ ผู้อ้าง ว่า มีสิทธิใน ทรัพย์สิน
(นอกจากกรรมสิทธิ) ซึ่งควรจะได้รับเงินค่าทำขวัญ และ
บัญชีรายชื่อผู้ขอรับชำระเงินจากค่าทำขวัญ แบ่งแยกให้รู้
ว่าเป็นคำขอร้องที่ไม่มีข้อโต้เถียงประเภทหนึ่ง และเป็นคำ
ขอร้องที่ยังมีข้อโต้เถียงอีกประเภทหนึ่ง

ให้กรรมการปิดประกาศแจ้ง ความไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ
แจ้งวันที่ได้ทำการตรวจเสร็จนั้นด้วย

มาตรา ๒๑ ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำความ
ตกลงกับผู้ที่มีสิทธิซึ่งไม่มีข้อโต้เถียง และพยายามทำความ
ตกลงกันในเรื่องจำนวนเงินค่าทำขวัญอันจะต้องใช้ให้ขึ้น

เมื่อได้ตกลงกันในเรื่องนี้แล้ว ให้เขียนข้อตกลงและ
เงื่อนไขลงไว้ แล้วให้ทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ
ต่อหน้าพยาน

เมื่อได้จ่ายเงินค่าทำขวัญตามที่ได้ตกลงกันนั้นแล้ว ให้
เจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินอันต้องเวนคืนนั้นได้

มาตรา ๒๒ ถ้าทั้งสองฝ่ายไม่ตกลงปรองดองกันได้ ให้
เจ้าหน้าที่ มีหนังสือ เสนอ กำหนดราคาเด็ดขาดไปให้อีกฝ่าย
หนึ่งทราบ

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๒ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘

หนังสือเสนอราคาเด็ดขาดเช่นนั้นเมื่อมีใบรับหรือรายงาน
ของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยมีพยานอย่างน้อยสองคนลง
นามรับรองว่าคำบอกกล่าวนั้นได้ส่งแก่ผู้รับโดยถูกต้องแล้ว
ให้ถือว่าได้ส่งแก่ผู้รับแล้ว

มาตรา ๒๓ ถ้าคำเสนอของเจ้าหน้าที่ไม่มีคำสนองรับ
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำเสนอนั้นไซ้ ท่านว่า
คู่กรณีแต่ละฝ่าย มีสิทธิที่จะขอให้ตั้ง อนุญาตตุลาการตั้งที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ ได้

มาตรา ๒๔ ถ้าหาตัวบุคคลซึ่งจะเป็นผู้ได้รับเงินค่าทำ
ขวัญไม่พบไซ้ ให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์กำหนด
จำนวนเงินค่าทำขวัญตามที่เห็นสมควรและวางเงินจำนวนนั้น
ไว้ต่อศาล

เมื่อได้วางเงินต่อศาลแล้ว ท่านว่าเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้า
ครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

ถ้าภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันวางเงิน ผู้ชอบที่จะได้รับ
เงินค่าทำขวัญแสดงตนให้ปรากฏไซ้ ท่านว่าผู้นั้นจะยอม
รับเอาจำนวนเงินซึ่งกรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์วางไว้
หรือขอให้ตั้งอนุญาตตุลาการก็ได้

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๓

เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีแล้ว ห้ามไม่ให้ร้องขอตั้งอนุญาโตตุลาการ และผู้ชอบที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญจะร้องขออย่างอื่นไม่ได้ นอกจากจะขอรับเงินค่าทำขวัญที่วางไว้ต่อศาลดังกล่าวมาแล้วให้ เป็นการเสร็จกันไป

มาตรา ๒๕ ถ้าก่อนที่ได้ใช้เงินค่าทำขวัญให้แก่ฝ่ายซึ่งชอบที่จะได้รับหรือก่อนพ้นกำหนดหนึ่งปีตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ หากมีข้อพิพาทเกิดขึ้น ด้วย เรื่องกรรมสิทธิในทรัพย์สินซึ่งต้องเวนคืนหรือด้วยเรื่องการแบ่งส่วนแห่งเงินค่าทำขวัญไซ้ ท่านว่าให้กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าหน้าที่ แล้วแต่กรณีพยายามไกล่เกลี่ยคู่พิพาททุกฝ่ายให้ปรองดองตกลงกันในจำนวนเงินค่าทำขวัญ

เมื่อทุกฝ่ายตกลงกันจะเพาะจำนวนเงินค่าทำขวัญ แต่ไม่ตกลงกันในเรื่องส่วนแบ่งแล้วให้นำเงินจำนวนที่ตกลงกันไปวางศาล เงินจำนวนนี้ให้โอนหรือแบ่งตามคำพิพากษาของศาลหรือตามข้อตกลงแห่งคู่กรณี เมื่อได้วางเงินแล้วให้เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้

เมื่อไม่เป็นที่ตกลงกันได้ ในจำนวนเงินค่าทำขวัญไซ้ให้เจ้าหน้าที่บอกกล่าวเป็นหนังสือเสนอจำนวนเงินค่าทำขวัญเด็ดขาดไปยังคู่พิพาทตั้งที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ ถ้าคู่

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๔ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘

พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยอมรับเอาตามจำนวนที่เสนอเช่นนั้นภายในเวลาสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ลงในหนังสือบอกกล่าว
ไซ้ ท่านว่าทุกฝ่ายมีสิทธิขอให้ ตั้งอนุญาโตตุลาการตาม
ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔ ได้

เมื่อได้จ่ายเงินค่าทำขวัญเสร็จไปแล้ว หรือเมื่อพ้น
กำหนดเวลาหนึ่งปีตั้งกล่าวมาข้างต้น ท่านว่าเจ้าหน้าที่ไม่
ต้องรับผิดชอบต่อบุคคลผู้ที่มาเสนอคำขอร้อง ผู้ขอร้องมี
สิทธิแต่จะฟ้องร้องบุคคลผู้ได้รับเงินค่าทำขวัญไป หรือผู้
ซึ่งมีนามว่าจะได้รับเงินที่วางไว้เท่านั้น

มาตรา ๒๖ เมื่อไม่ปรากฏผู้เป็นเจ้าของหรือบุคคลอื่นผู้
ชอบที่จะได้รับ เงินค่าทำขวัญ หรือไม่มีคำขอร้องเช่นนั้นใน
เวลาหรือก่อน เวลา กรรมการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ทำการ
ตรวจ เจ้าหน้าที่จะเข้าครอบครองทรัพย์สินในเวลาใด ๆ
ภายหลังการตรวจนั้นก็ได้ แต่เมื่อเสร็จการตรวจแล้ว
บุคคลผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ชอบที่จะเรียกร้องเอาเงิน
ค่าทำขวัญจากเจ้าหน้าที่ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ปฏิบัติตามวิธี
ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๒ และ ๒๓

มาตรา ๒๗ ถ้าเจ้าหน้าที่อ้างว่าผู้มาขอร้องในขณะหรือ
ก่อนที่กรรมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ทำการตรวจนั้น เป็น

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๙๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๕

ผู้ไม่มีสิทธิอย่างใด ๆ ดังที่กล่าวไว้ในมาตรา ๑๑ ไซ้ร้ ท่าน
ว่าเจ้าหน้าที่จะจับไล่ผู้ขอร้องนั้นออกจากที่ไม่ได้ นอกจาก
จะฟ้องขอให้จับไล่ต่อศาลซึ่งมีอำนาจ

เมื่อคดีอยู่ในระหว่างพิจารณา ศาลจะอนุญาตให้เจ้า
หน้าที่เข้าครอบครองทรัพย์สินโดยมีเงื่อนไขอย่างใด ๆ (เช่น
ให้ตั้งอนุญาโตตุลาการ หรือให้วางเงินเป็นต้น) ตามซึ่ง
ศาลจะเห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๒๘ ถ้าจะต้องตั้งอนุญาโตตุลาการตามพระราช
บัญญัตินี้ ท่านว่าให้ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธี
พิจารณา ความ แ่ง อัน ว่า ด้วย อนุญาโต ตุลาการ บังคับ โดย
อนุโลม

หมวด ๔

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๒๙ ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ใช้เงินค่าทำขวัญ ซึ่งได้
กำหนดไว้ตามที่ตกลงกันเอง หรือตามที่อนุญาโตตุลาการ
กำหนดให้ภายใน สามเดือน นับแต่วันที่ตกลงกัน หรือวันที่
อนุญาโตตุลาการชี้ขาดไซ้ร้ ท่านให้เลิกดอกเบี้ยร้อยละ
เจ็ดครึ่งต่อปี

เล่ม ๕๒ หน้า ๖๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘

เงินค่าทำขวัญที่อนุญาตตุลาการกำหนดให้ขึ้น ถ้าเกินกว่าจำนวนเงินที่วางไว้ตามความในมาตรา ๒๔ หรือ ๒๕ ไซ้ให้คิดดอกเบี้ยอย่างเดียวกันในจำนวนเงินที่เกินนั้น

มาตรา ๓๐ ถ้าฝ่ายซึ่ง ชอบ ที่จะได้รับเงินค่าทำขวัญปฏิเสธไม่ยอมรับเงินค่าทำขวัญ ซึ่งได้ตกลงกำหนดกันเองก็ดี หรืออนุญาตตุลาการกำหนดให้ก็ดี เมื่อเจ้าหน้าที่ได้นำเงินค่าทำขวัญเช่นนั้นวางศาลแล้ว ท่านว่าเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินได้

มาตรา ๓๑ การร้องขอรับเงินที่วางไว้ต่อศาลนั้น ให้ร้องขอรับภายในห้าปีนับตั้งแต่วันวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลาเช่นนั้น ท่านให้รับเงินนั้นและคืนให้เจ้าหน้าที่ไป

มาตรา ๓๒ เว้นแต่จะเป็นที่ดินของรถไฟ ถ้าภายในห้าปี นับแต่วัน ประกาศใช้พระราชบัญญัติ เว้นคืนอสังหาริมทรัพย์ ปรากฏว่าทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือแต่ส่วนใดมิได้เคยใช้หรือกำลังใช้ในการสาธารณูปโภค หรือในการเหมืองแร่อันเป็นความประสงค์ในการเวนคืนนั้นไซ้ เมื่อได้คืนเงินค่าทำขวัญที่ได้รับแล้ว ท่านว่าเจ้าของเดิม ทายาทของเจ้าของเดิมหรือผู้รับโอนมีสิทธิเรียกทรัพย์สินคืนได้ แต่การ

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๖๗

เรียกร้องเช่นนั้น ท่านว่าต้องร้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาห้าปีดังกล่าวมาแล้วข้างต้น และการส่งทรัพย์สินคืนเช่นนั้นถ้าจะมี ท่านให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บังคับ

มาตรา ๓๓ ถ้าเจ้าของหรือผู้อยู่ในทรัพย์สินซึ่งต้องเวนคืนไม่ยอมให้เจ้าหน้าที่เข้าครอบครองทรัพย์สินนั้น ในเมื่อเจ้าหน้าที่มีสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ที่จะกระทำเช่นนั้นได้ ไซ้ร เมื่อเจ้าหน้าที่ฟ้อง ท่านว่าศาลมีอำนาจสั่งให้ขับไล่ได้ทันทีแต่ทั้งนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิของเจ้าของหรือผู้อยู่ในทรัพย์สินในอันที่จะฟ้องร้องว่ากล่าวในภายหลัง

มาตรา ๓๔ บรรดาการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชกฤษฎีกาหรือพระราชบัญญัติจัดซื้อที่ดิน ซึ่งได้ประกาศก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้ ท่านว่าคงอยู่ในบังคับบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาหรือพระราชบัญญัตินั้น ๆ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

รัฐมนตรี

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๓๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๔๕

บทบัญญัติมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง ที่ได้รับ
สัมประทาน พุทธศักราช ๒๔๗๓ หรือบทบัญญัติแห่ง
กฎหมายอื่นใด ซึ่งกำหนดให้ใช้ โดยตรงหรือโดยอนุโลม
ซึ่งบทบัญญัติในส่วนที่ ๒ ภาคที่ ๑ แห่งพระราชบัญญัติจัด
วางการรถไฟและทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๔ อันพระราช
บัญญัตินี้ได้ยกเลิกเสียแล้วนั้น ท่านให้นำบทบัญญัติแห่ง
พระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับโดยตรงหรือโดยอนุโลม

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ข้อความจะ
แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“การเวนคืน” หมายความว่า การบังคับเวนคืนที่ดิน
หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นตามเงื่อนไขแห่งพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า กระทรวง กรมในรัฐบาล
หรือทบวง การเมืองอื่น หรือบุคคลผู้กระทำการเพื่อ
ประโยชน์ของประชาชน ซึ่งมีอำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ที่
ได้รับอำนาจให้กระทำหรือควบคุมการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์
ได้

วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๒ หน้า ๕๑

พระราชกฤษฎีกา เช่นว่า มีอายุสองปี หรือตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ต้องไม่เกินห้าปีแล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจที่ดินที่เจ้าของต้องเวนคืนนั้น

มาตรา ๗ ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา ก่อน เจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไปกระทำการใด ๆ ในที่ดินซึ่งอยู่ภายในเขตต์ตามแผนที่เท่าที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อการสำรวจ แต่ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ปกครองทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องได้รับคำบอกกล่าวถึงกิจการที่ต้องกระทำ ไม่น้อยกว่าสามวัน ก่อนเริ่มกระทำการนั้น และชอบที่จะได้รับค่าทดแทนสำหรับความเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากการที่กระทำนั้น

มาตรา ๘ เมื่อได้กระทำการสำรวจที่ซึ่งต้องเวนคืนตลอดทั้งหมดหรือจะเพาะแต่ส่วนใดส่วนหนึ่งแล้ว ให้ออกพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ อีกฉบับหนึ่ง เพื่อให้เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และให้ระบุที่ดิน หรืออสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นที่ต้องเวนคืน พร้อมทั้งนามเจ้าของหรือผู้ปกครองทรัพย์สินโดยชอบด้วยกฎหมาย

เล่ม ๕๒ หน้า ๕๐ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๔๗๘

หมวด ๑

- แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ
(ฉบับที่ ๓๗) พ.ศ. ๒๔๙๕

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

* มาตรา ๕ อสังหาริมทรัพย์ ซึ่งรัฐบาลต้องการเพื่อกิจการใด ๆ อันเป็นสาธารณูปโภค หรือเพื่อกิจการเหมืองแร่ เมื่อมิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ท่านให้เวนคืนตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

- แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๓๗) พ.ศ. ๒๔๙๕

* มาตรา ๖ เมื่อรัฐบาลได้ตกลงจะกระทำการใดอันเกี่ยวแก่สาธารณูปโภค แต่ยังมีได้ทำการสำรวจที่ดินที่จะจูงให้แน่นอนไซ้ จะได้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่คิดว่าจะเวนคืนนั้นขึ้นฉบับหนึ่ง

ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้ระบุ

- (ก) ความประสงค์ที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (ข) เจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์
- (ค) กำหนดเขตที่ดินที่ต้องเวนคืน

ให้มีแผนที่หรือแผนผังประเมินเขตที่ดินในบริเวณที่คิดว่าจะต้องเวนคืน และแสดงเขตที่ดินที่อยู่ในบริเวณที่ประเมินนั้นเป็นราย ๆ ติดไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานั้น แผนที่หรือแผนผังที่กล่าวมานี้ให้ถือว่าเป็นส่วนแห่งพระราชกฤษฎีกา